

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yougoslavie

(IT-03-69)

STANIŠIĆ i SIMATOVIĆ

Tužilac protiv Jovice Stanišića i Franka Simatovića

JOVICA STANIŠIĆ

Optužen za ubistvo, progone na političkoj, rasnoj ili verskoj osnovi, deportacije i nehumana dela/prisilno premeštanje

Načelnik Službe državne bezbednosti (DB) Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Republike Srbije

FRANKO SIMATOVIĆ

Optužen za ubistvo, progone na političkoj, rasnoj ili verskoj osnovi, deportacije i nehumana dela/prisilno premeštanje

Prvobitno je radio na kontraobaveštajnim poslovima u DB, a zatim je prešao u novoosnovanu Upravu za obaveštajne poslove (ili Drugu upravu) DB gde je bio komandant jedinice za specijalne operacije DB

Krivična dela za koja su optuženi (primeri):

Progone na političkoj, rasnoj ili verskoj osnovi; ubistvo; deportacije; nehumana dela (prisilno premeštanje) (zločini protiv čovečnosti)

Ubistvo (kršenja zakona ili običaja ratovanja)

- Od najkasnije 1. aprila 1991. ili približno toga datuma do 31. decembra 1995, Jovica Stanišić i Franko Simatović, delujući pojedinačno ili u dogovoru s drugim učesnicima udruženog zločinačkog poduhvata, planirali su, naredili i/ili na druge načine pomagali i podržavali planiranje, pripremanje i/ili izvršenje progona Hrvata, bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata i drugih nesrba u Srpskoj autonomnoj oblasti Krajina (SAO Krajina) i Srpskoj autonomnoj oblasti Slavonija, Baranja i zapadni Srijem/Srem (SAO SBZS), tj. na područjima Hrvatske pod kontrolom Srba, kao i u Bosni i Hercegovini u opštinama Bijeljina, Bosanski Šamac, Doboje, Sanski Most, Trnovo (progon muslimanskih civila iz Srebrenice) i Zvornik.
- Ti progone su počinjeni na diskriminatornim osnovama političke pripadnosti, rase ili religije i uključivali su ubistva, prisilno premeštanje i deportacije civila Hrvata, bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih nesrba.

JOVICA STANIŠIĆ	
Datum rođenja	30. jul 1950. u Ratkovu, Srbija
Optužnica	Prvobitna optužnica: 1. maj 2003; redigovana druga izmenjena optužnica: 31. maj 2006, treća izmenjena optužnica: 10. jul 2008.
Datum hapšenja	13. mart 2003, od strane srpskih vlasti
Prebačen na MKSJ	11. jun 2003.
Prvo stupanje pred Sud	13. jun 2003, izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv

FRANKO SIMATOVIĆ	
Datum rođenja	1. april 1950, u Beogradu, Srbija
Optužnica	Prvobitna optužnica: 1. maj 2003; redigovana druga izmenjena optužnica: 31. maj 2006, treća izmenjena optužnica: 10. jul 2008.
Datum hapšenja	13. mart 2003, od strane srpskih vlasti
Prebačen na MKSJ	30. maj 2003.
Prvo stupanje pred Sud	2. jun 2003, izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv

STATISTIČKI PODACI

SUDENJE	
Početak suđenja	28. april 2008, 16. maja 2008. odgođeno <i>sine die</i> ; suđenje ponovno počelo 9. juna 2009.
Pretnosno veće I	sudija Alphons Orié (predsedavajući), sudija Michèle Picard, sudija Elizabeth Gwaunza
Tužilaštvo	Dermot Groome, Doris Brehmeier-Metz
Advokati odbrane	Za Jovicu Stanišića: Wayne Jordash, Scott Martin Za Franka Simatovića: Mihajlo Bakrač, Vladimir Petrović

POVEZANI PREDMETI <i>po geografskom području</i>	
BLAGOJEVIĆ & JOKIĆ (IT-02-60) "SREBRENICA"	
ERDEMOVIĆ (IT-96-22) "POLJOPRIVREDNO DOBRO PILICA"	
KARADŽIĆ & MLADIĆ (IT-95-5/18) "BOSNA I HERCEGOVINA" & "SREBRENICA"	
KRSTIĆ (IT-98-33) "SREBRENIČKO-DRINSKI KORPUS"	
MARTIĆ (IT-95-11)	
MILOŠEVIĆ (IT-02-54) "KOSOVO, HRVATSKA & BOSNA"	
MLADIĆ (IT-09-92) "BOSNA I HERCEGOVINA" I "SREBRENICA"	
NIKOLIĆ MOMIR (IT-02-60/1) "SREBRENICA"	
OBRENOVIĆ (IT-02-60/2) "SREBRENICA"	
ORIĆ (IT-03-68)	
PERIŠIĆ (IT-04-81)	
POPOVIĆ <i>i drugi.</i> (IT-05-88) "SREBRENICA"	
TOLIMIR (IT-05-88/2) "SREBRENICA"	
TRBIĆ (IT-05-88/1) "SREBRENICA"	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Optužnica protiv Jovice Stanišića i Franka Simatovića podnesena je i potvrđena 1. maja 2003. Dana 9. decembra 2003, Tužilaštvo je podnelo izmenjenu optužnicu koja je potvrđena 29. januara 2004. Dalje izmene su unesene u drugu izmenjenu optužnicu koja je podnesena 20. decembra 2005. Dana 12. aprila 2006, Pretresno veće je naložilo Tužilaštvu da napravi neke jezičke ispravke i da pojasni određene delove druge izmenjene optužnice. Tužilaštvo je 15. maja 2006. podnelo redigovanu drugu izmenjenu optužnicu. Dana 31. maja 2006, Pretresno veće je naložilo da redigovana druga izmenjena optužnica bude važeća optužnica u ovom predmetu. Takođe je naložilo Tužilaštvu da ispravi brojeve paragrafa u optužnici, što je Tužilaštvo uradilo i 1. juna 2006. podnelo redigovanu drugu izmenjenu optužnicu.

Dana 4. februara 2008, Pretresno veće je naložilo Tužilaštvu da smanji obim optužnice u skladu sa pravilom 73bis Pravilnika. Dana 11. februara 2008, Tužilaštvo je zatražilo dopuštenje da unese izmene u optužnicu koje nisu uključivale samo modifikacije koje je naložilo Pretresno veće, već i druge, nove izmene. Zahtev je odobren i 10. jula 2008. Tužilaštvo je podnelo treću izmenjenu optužnicu koja je postala važeća optužnica u ovom predmetu.

U optužnici se navodi da su u aprilu 1991. ili približno u to vreme, Jovica Stanišić i Franko Simatović pomogli da se osnuje centar za obuku u Golubiću, u blizini Knina, u Srpskoj Autonomnoj Oblasti (SAO) Krajina u Hrvatskoj. U tom su centru za obuku organizovali, finansirali, podržavali i usmeravali obuku "srpskih snaga". Nakon toga su osnovani i drugi centri za obuku na područjima Hrvatske i Bosne i Hercegovine (BiH) pod kontrolom Srba koje je finansirala Služba državne bezbednosti Srbije ("DB"). Dobrovoljci i regrutirani vojnici su obučavani u tim centrima. Neki su nakon obuke razmešteni u specijalne jedinice Službe DB Srbije ili su postali instruktori u drugim jedinicama povezanim sa Službom DB Srbije. Te specijalne jedinice su počele da se tajno osnivaju od strane Službe DB Srbije ili uz njenu pomoć od najkasnije aprila 1991. i nastavile da se osnivaju tokom čitavog razdoblja na koje se odnosi optužnica s ciljem preduzimanja specijalnih vojnih akcija u Republici hrvatskoj i BiH. Te su jedinice uključivale grupe ili pripadnike grupa poznatih pod sledećim imenima: Jedinica za posebnu namenu MUP-a Srbije, JATD (Jedinice za anti-teroristička dejstva) i JSO (Jedinice za specijalne operacije), obe takođe poznate kao "Crvene beretke", Škorpioni, Srpska dobrovoljačka garda (SDG), takođe poznata kao Arkanovi ljudi ili Arkanovci, i elitna jedinica SDG poznata kao "Arkanovi tigrovi".

Dalje se navodi da su najkasnije od aprila 1991. do kraja 1991. srpske snage, a posebno specijalne jedinice Službe DB Republike Srbije koje su delovale u koordinaciji sa JNA, Teritorijalnom odbranom (TO) i paravojnim snagama, izvršile zločine i napale gradove i sela u SAO Krajini i SAO SBZS preuzele nad njima kontrolu. Nadalje, od marta 1992. pa sve do 1995, srpske snage i posebno specijalne jedinice DB Republike Srbije počinile zločine, napale su gradove i sela u opštinama Bijeljina, Bosanski Šamac, Doboje, Sanski Most i Zvornik i preuzele nad njima kontrolu, te počinile zločine u Trnovu.

U optužnici se navodi da su optuženi učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu, čiji je cilj bio, kako se navodi, prisilno i trajno uklanjanje većine nesrba, prvenstveno Hrvata, bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata s velikih područja u Hrvatskoj i BiH.

Među pojedincima koji su učestvovali u tom udruženom zločinačkom poduhvatu bili su Slobodan Milošević, Veljko Kadijević, Blagoje Adžić, Ratko Mladić, Radmilo Bogdanović, Radovan Stojičić, zvan i "Badža", Mihalj Kertes, Milan Martić, Goran Hadžić, Milan Babić, Radovan Karadžić, Momčilo Krajišnik, Biljana Plavšić, Mićo Stanišić, Željko Ražnjatović, zvan i "Arkan", Vojislav Šešelj, i drugi pripadnici srpskih snaga.

U optužnici se nadalje navodi da su u junu 1995, Stanišić i Simatović naredili Škorpionima, specijalnoj jedinici Službe DB Republike Srbije da otputuju iz svoje baze u Đeletovcima u RSK na teritorij pod kontrolom Srba u blizini Sarajeva. Škorpioni su stigli u BiH početkom jula 1995. i zasnovali bazu u selu Trnovo, u podnožju planine Treskavica, u blizini Sarajeva. U julu 1995., neki muškarci i mladići Muslimani koji su zarobljeni nakon pada srebreničke enklave dovedeni su u bazu Škorpiona u Trnovo. Prema naređenju Slobodana Medića (Boce), pripadnici Škorpiona odvezli su šest zatočenika kamionom na skrovito nenaseljeno područje - Godinjske Bare - nekoliko kilometara udaljeno od njihove baze gde su ih ubili streljanjem. Delujući po Medićevim naređenjima, snimili su ubistva video-kamerom.

Stanišić i Simatović su optuženi da su planirali, naređivali, počinili i/ili na druge načine pomagali i podržavali planiranje, pripremanje i/ili izvršenje gore opisanih krivičnih dela.

Jovica Stanišić i Franko Simatović su optuženi na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) za:

- **Progone na političkoj, rasnoj ili verskoj osnovi; ubistvo; deportacije; nehumana dela (prisilno premeštanje)** (zločini protiv čovečnosti, član 5)
- **Ubistvo** (kršenja zakona ili običaja ratovanja, član 3)

PRETPRETRESNI POSTUPAK

Dana 28. jula 2004, Pretresno veće je odobrilo zahteve oba optužena za privremeno puštanje na slobodu.

Dana 8. oktobra 2004, Tužilaštvo je podnelo žalbe na odluke o privremenom puštanju na slobodu. Dana 3. decembra 2004, Žalbeno veće je odbacilo žalbe Tužilaštva.

Dana 6. februara 2008, Pretresno veće je okončalo privremeni boravak na slobodi obojice optuženih i naložilo im da se vrate u Pritvorsku jedinicu UN 11. februara 2008.

SUĐENJE

Početak suđenja je prvobitno zakazan za 27. februar 2008. Međutim, zbog lošeg zdravstvenog stanja optuženog Jovice Stanišića, početak suđenja je više puta odgođen. Dana 7. i 8. aprila, strane u postupku ispitale su neuropsihijatra u vezi sa zdravstvenim stanjem optuženog. Nakon toga, 9. aprila 2008, Pretresno veće je potvrdilo da je Stanišić sposoban za suđenje i zakazalo početak suđenja za 14. april 2008. pod uslovom da se optuženom omogući da prati postupak putem video-veze iz Pritvorske jedinice UN ako ne bude mogao doći u sudnicu. Dana 14. aprila 2008, suđenje je ponovo odgođeno zbog toga što video-veza nije u potpunosti uspostavljena: nakon toga je Pretresno veće naložilo da suđenje počne 28. aprila 2008. Dana 23. aprila 2008, odbranu je podnela žalbu na odluku od 9. aprila 2008, tražeći privremeni prekid postupka u trajanju od tri meseca.

Suđenje je počelo 28. aprila 2008. Međutim, Stanišić nije ni jednog sudskog dana prisustvovao pretresima u sudnici niti ih je pratio iz Pritvorske jedinice. Nakon toga, dana 16. maja 2008, Žalbeno veće je odobrilo žalbu odbrane i naložilo da suđenje bude privremeno prekinuto na najmanje tri meseca i da zdravstveno stanje optuženog bude ponovo procenjeno pre nego što bude odlučeno kad će se suđenje nastaviti.

Dana 26. juna 2008, obojici optuženih odobreno je privremeno puštanje na slobodu.

Dana 6. aprila 2009, Tužilaštvo je podnelo zahtev za opoziv privremenog puštanja Jovice Stanišića na slobodu i ponovnu ocenu njegovog zdravstvenog stanja. Zahtev je odobren 24. aprila 2009. i Pretresno veće je naložilo i Jovici Stanišiću i Franku Simatoviću da se vrate u Pritvorsku jedinicu UN u Hagu do 4. maja 2009. zbog ponovnog početka suđenja koje je počelo 9. juna 2009.

Dana 15. oktobra 2009, Veće je odobrilo zahtev Simatovićeve odbrane za odgodu postupka radi smrti dotadašnjeg Simatovićevog glavnog advokata i formiranja novog odbrambenog tima.

Dana 15. oktobra 2009, Veće je naložilo da Simatović bude privremeno pušten u periodu od 19. oktobra do 25. novembra 2009.

Suđenje je nastavljeno 30. novembra 2009. Tužilaštvo je završilo s izvođenjem svojih dokaza 5. aprila 2011. Izvođenje dokaza odbrane počelo je 15. juna 2011.

ODLUKA NA OSNOVU PRAVILA 98bis

Po završetku izvođenja dokaza optužbe, pretresno veće može odlučiti da li postoji osnova za osudu. Ako veće smatra da optužba nije izvela dovoljne dokaze za određenu optužbu ili optužbe, veće te optužbe može odbaciti i doneti oslobađajuću presudu po tim optužbama prije početka izvođenja dokaza odbrane.

Dana 5. maja 2011., Pretresno veće je donelo usmenu odluku u skladu s pravilom 98bis kojom je odbilo Simatovićev zahtev za oslobađajućom presudom.